

СКУЛЬПТУРА СЕРГІЯ ІВАНОВА

Скульптурна творчість є продовженням самовираження Сергія Іванова, виявом непересічного таланту митця і у цій ділянці мистецтва. Скульптура, що оперує об'ємами та формами, які знаходяться навколо людини, наповнюють і прикрашають її естетичне життєве середовище, дає художникові добру нагоду втілити свої творчі мрії у тривимірному просторі. Мала пластика митця має колекційний характер, виготовляється в одному екземплярі і посідає свій неповторний стиль та свою образну мову. Скульптурні композиції Сергія Іванова продовжують його пошуки, які він розпочав в графіці та живописі. Вправно оперуючи найпростішими засобами, такими як ламана, звивиста лінія та фактура, яка передає сміливий пастозний мазок, художник досягає максимального самовираження. Лінія виростає, закручується, розливаючись, в об'ємно-просторову пляму, творить експресивний силует малих скульптурних форм. Митець не любить залізаних, затертих, глянцевих художніх робіт, позбавлених яскравості думки та своєрідності характеру, тому його скульптури нагадують застигли природні утворення, яких торкнулася творча рука, надавши їм неправильної аморфної форми. Твори, покриті патиною, ніби порослі мохом, з'являються перед глядачем з «гущавини лісу» житейських та міфологічних історій в образі богів, божків, потвор та людей. Хвиляста і шорстка поверхня скульптури виявляє найменші порухи пальців митця – від легкого дотику до шалено закручених, експресивно-звивистих рухів оголених жінок, що балансують на кулі, погойдуються на рогах бика, виростають з дерев, або скульптур фантастичних істот, муз, грифонів, клоунів, блазнів, мімів та тварин. Наче розчиняючись в руках митця, пориста поверхня, стікаючи, застигає в просторі, творячи нову форму та виявляючи завуальовану в консистенції бронзи ідею. Митець вибирає для ліпки моделі віск – м'який, прийнятний на дотик та піддатний до будь-яких трансформацій матеріал. Віск дає можливість вільно мислити над композицією образу, не задумуючись над тим, в який спосіб буде відливатися в металі та, чи інша частина скульптури. Він приваблює художника своєю невимушеною технічною поетичністю, органічністю і легкістю у використанні.

Для Сергія Іванова спосіб ліплення є своєрідною магією – митець, втілюючи власні ідеї, руками відчуває твориво до такої міри, що уподібнюється до форми. Аналогічне піднесення, яке супроводжує художника у хвилини натхнення, та внутрішні переживання, виявляються у зовнішніх рисах твору, логіка тратить свій раціональний сенс і тоді починає «говорити» матеріал. Той стан художник прирівнює до такого, який буває, коли тримаєш в обіймах кохану жінку – вона чарівна, зваблива, її тіло піддається формуванню, реагує на кожен дотик, а образ стає втіленням ідеї, яка заповнює всі думки, прагнення, сподівання та надії і ти віддаєш їй усе... Пластичні можливості малої скульптури влітаються у просторове вирішення інтер'єру в якому вона «житиме» і який для художника має велике значення. Адже психологічне навантаження, яке нестиме твір мистецтва, впливатиме безпосередньо на глядача, а завданням для митця є не тільки розширити пізнання навколишнього світу, але віртуально змінити його, зробити цікавішим, привабливішим, поетичним та інколи подивитися на нього з віддалі, з дрібною іронією та гумору, презентуючи то величезного вайлуватого kota, то півня чи комедіанта, або танцюючого клоуна. Митець вправно визначає головну вісь кожної об'ємної

композиції, міцності якій надаватиме дерев'яний каркас, та докладно продумує доміанти і акценти, які слугуватимуть художніми засобами вираження. Кожен персонаж малої пластики Сергія Іванова наділений певним характером і фабулою, для якої даний образ є тільки початковим елементом, заявкою на подальшу роль у цьому світі та світі глядацьких симпатій. Про що нам хоче сказати клоун-комедіант, який поєднує в собі житейську простоту з великою мудрістю? Можливо про те, що людині, доки б вона не підіймалася у своїй кар'єрі, гордошах та багатстві, все одно колись доведеться «впасти» до рівня старого німічного старця, для якого настає час здати звіт про все зроблене на цій землі...

Слід відзначити особливість концептуального змісту скульптурних творів Сергія Іванова, якими він ініціює таємну, ледь відчутну, упівголоса розмову художника з глядачем. Митець у своїй пластичці доповнює улюблені графічні засоби новим звучанням, адже лінія з площини виходить у простір і закручується в об'єм, утворюючи найдосконалішу *in optima forma*. Скульптурний твір викристалізовується як тривимірний творчий елемент, створюючи атмосферу середовища, в якому перебуває людина, стає метафорою дійсності в її реальному вимірі. Малу скульптуру можна споглядати з різних боків, переносити та переставляти, а найбільше насолоджуватися нею. Вона якоюсь мірою графічна, зі скісними, різаними штрихами та малими м'якими поверхнями, які впираються в плоть бронзи, турбують її своєю енергією і трансформують. Використовуючи в офорті найрізноманітніші засоби, такі, як акватинта, мецотинта, Сергій Іванов прийшов у своїх експериментах до відкритого травлення, яке, в порівнянні з попередніми техніками, давало значний рельєф на металевій пластині. В цій далекій подібності між рельєфом в офорті та скульптурі можна прочитати ті творчі початки пластичних пошуків, що будуть такими плідними в малій пластичці. Якщо двовимірна площина обмежувала креативні пориви митця, то завдяки об'ємним компонентам скульптури він виявляє власні почуття глибше, просторовими засобами впливаючи на емоційний світ іншої людини, яка може відчути витвір мистецтва, взявши його до рук.

Талант Сергія Іванова не зупиняється на малій пластичці, він прагне опанувати незвідані вершини і робити нові відкриття. Всеохоплююча зацікавленість митця приводить його до монументальної скульптури, яку він створює у співавторстві з обдарованим і знайомим львівським скульптором Володимиром Цісариком. Сергію Іванову ніколи не бракує креативності, він виступає ініціатором нових ідей та натхненним їх втілювачем. Інколи дивуєшся, як людина, яка в двох квадратних сантиметрах офорту докладно промальовує кожен штрих, з таким самим запалом дає вияв своїй творчості у двометрових скульптурних комплексах. Серед праць, створених у творчому тандемі, слід відзначити три пам'ятники, які знаходяться у різних містах України і стали їх окрасою. Це пам'ятник цісарю Францу Йосифу I в м.Чернівцях (2009р.), загиблим шахтарям в м.Червонограді «Шахтарська пієта» (2009р.), та «Єдина Європа» в м.Миколаєві (2010р.).

Монументальна скульптура має відповідати соціальним вимогам суспільства і втілювати бажання сотень, тисяч людей. Скульптурний об'єкт стає частиною простору площі, парку, скверу міста, в якому розташований, його ідейною основою та духовним орієнтиром. Тут треба дотримуватись певних правил системного розпланування території, де скульптурний моноліт є функціональним елементом містобудівного середовища. Образ

твору монументального мистецтва, над яким працює митець, значною мірою залежатиме від того, наскільки добре буде вирішена композиційна структура об'єкту, просторова його організація та орієнтація відносно сторін світу. Також має бути відчутий і застосований відповідний масштаб, який не порушував би існуючих співвідношень, що склалися на місці встановлення пам'ятника, продумана стійка тектоніка об'єкту та його функціонально-психологічні властивості, які впливають на емоційну мотивацію глядача. Тоді скульптура, яка спрямована на соціальне замовлення, досягне своє найглибше ідейне вираження, а середовище отримає свій «духовний» центр, як сталося, наприклад, в м.Червонограді, де біля пам'ятника загиблим шахтарям збираються гірники, щоб обговорити нагальні проблеми сьогодення. Скульптура стає важливим елементом територіального об'ємно-просторового вирішення і суспільною складовою, що є заслугою митців та найбільшою нагородою для нього.

Вражає оригінальність монументальних творів Сергія Іванова, які відповідають естетичним критеріям і, передовсім, несуть в собі гармонію та красу. Візуальні властивості просторових елементів, які застосовує автор, працюють на вираження головної ідеї. Так, в «Шахтарській пієті» елементом, який завершує скульптурний ансамбль по вертикалі, служать дві арки, які символізують надламане кріплення в шахтових штольнях. Воно нависає над жінкою, що схилилася над динамічно викрученою фігурою шахтаря, який напівлежить на брилі вугілля, енергійно простягаючи вгору одну руку, ніби підкреслюючи мотив есхатологічного кінця та надії на порятунок. Акцент на різкому русі руки до неба та арок, дає асоціативну можливість співставити різні рівні інтерпретації і тоді шахтарські кріплення трансформуються в небесні склепіння, які поєднуються між собою розп'яттям Христа – символом кенози Сина Чоловічого та його величного воскресіння.

Працюючи над пам'ятником Францу Йосифу, Сергій Іванов поринає в історію Буковини, часи пов'язані з правлінням цесаря. За його керівництва ці відсталі землі, які входили до складу Австро-Угорщини, піднімаються на шлях інтенсивного економічного розвитку. Буковинські жінки, містифікуючи та міфологізуючи постать імператора, в знак подяки влітають монети із зображенням улюбленого цесаря в намисто та прикраси. Художник збирає великий архівний матеріал, шукає типологічні ознаки для зображення Франца Йосифа. Цесар вбраний по-військовому, ніби вийшов на вулиці міста, щоб поспілкуватися з перехожими – простий та доступний. Скульптура сягає трохи більше двох метрів, так, щоб чернівчани залюбки могли підійти, «поспілкуватися» та сфотографуватися з героєм минулих часів.

Встановлений у сквері Ради Європи міста Миколаєва пам'ятник «Єдина Європа» органічно вписується в архітектурне середовище. Асоціативний аналіз скульптурного твору виявляє глибоке образне джерело інспірацій митця. Жінка у стрімкому ейфорійному пориві підноситься на хвилі, одною рукою торкаючи волосся, яке струменить під подихом вітру, а іншою високо над головою тримає емблему Європейського Союзу. Молода, вільна, чарівна, відкрита для світу скульптура жінки символізує Україну, яка так само легко та відкрито має сприйматися Європою і входити до неї: гордо, достойно, із високо піднятою головою. Хвиля несе її прекрасне жіноче тіло, як колись на мушлі несла звабливу

постать богині в «Народженні Венери» Сандро Ботічеллі. Сукня, ніби в грецької кори, облягає стрункий стан, розвівається, підкреслюючи рух та пластику чарівної жіночої постаті. Форма тіла та лінії складок, волосся доповнюють одна одну, виявляючи функціонально-просторову динамічну конструкцію цієї роботи та створюючи позитивне інформаційне поле для візуальної комунікації глядача з твором мистецтва. Можемо оглядати скульптуру з різних боків та відчуття невагомості, легкості та стрімкого пориву не буде покидати нас.

Скульптури Сергія Іванова є цікавими з огляду на їх образну мову, якій притаманна внутрішня лабільність, яка зачаровує нас своїми невиразними, на перший погляд, прихованими структурними лабіринтами та значеннями. Навіть якщо скульптури здаються статичними, вони не позбавлені експресії – чи то невиразний рух, чи інтенсивний «штрих», чи фактура матеріалу. Його твори здатні вступати в різні просторові комбінації з навколишнім середовищем, яке вони наповнюють певним змістом, надають значення, а головне беруть безпосередню участь у відкритій «розмові» митця із глядачем.

Др. (Ph.D) Олег Руденко